Tid(y)Up
Národný okrúhly stôl

Východoslovenské múzeum v Košiciach, 11. október 2022

Problémy samospráv na úseku odpadového hospodárstva, možnosti riešenia

Envi CARE GR s.r.o. | Mgr. Jana Nékyová

Project co-funded by European Union Funds (ERDF, IPA)

Okruhy problémov na úseku OH

- **Problémy vyplývajúce z ostatných legistlatívnych predpisov**

- Zákon č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov

- Vyhláška č. 462/2004 Z. z. MŽP SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o osobitných kvalifikačných predpokladoch na výkon niektorých činností na úseku starostlivosti o životné prostredie

- Zákon č. Zákon č. 329/2018 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov a o zmene a doplnení zákona

č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

- Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

Okruhy problémov na úseku OH

- **Problémy pri dodržiavaní legislatívnych predpisov týkajúcich sa evidencie a povinností nakladania s odpadmi v obci**

- Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška č. 365/2015 Z. z. MŽP SR, ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov
- Vyhláška č. 366/2015 Z. z. MŽP SR o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti
- Vyhláška č. 371/2015 Z. z.MŽP SR, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch

- **Problémy pri podávaní žiadostí o NFP z OPŽP**

Legislatívne predpisy okrem OH

1. Úlohou obecnej samosprávy je zabezpečenie dodržiavania zákonných ustanovení s cieľom ochraňovať životné prostredie.

   Obec na úseku životného prostredia okrem iného

   zabezpečuje

   v rámci samosprávnej pôsobnosti verejnoprospešné služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žúmp.

   Pracovník, ktorý vykonáva prenesený výkon štátnej správy na úseku odpadového hospodárstva má mať potrebnú kvalifikáciu (Osvedčenie o získaní osobitných kvalifikačných predpokladov na úseku odpadového hospodárstva).

Legislatívne predpisy okrem OH

2. Obec, ktorá dosiahla za predchádzajúci kalendárny rok mieru triedenia 34% v roku 2021, 31 % v roku 2022 a nasledujúce roky, môže požiadať do 31.3. Environmentálny fond o príspevok z Environmentálneho fondu.
Na príspevok nemá nárok obec, v ktorej katastrálnom území sa nachádza skládka odpadov, odkalisko alebo prístupová cesta. Taktiež za posledné tri roky nebola obci udelená pokuta za porušenie § 81 ods. 7 písm. b) a g) a ods. 8 zákona č. 79/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (zavedenie zberu kuchynského odpadu, zber jedlých tukov a olejov, vývoz objemného odpadu min. 2 x ročne, zavedenie zberu DSO, odpadov s obsahom nebezpečných látok, úprava VZN v zmysle hierarchie odpadového hospodárstva – zavedenie zberu triedených zložiek komunálnych odpadov.

Obce, ktoré dostali pokutu za porušenie zákona z iných ako uvedených dôvodov, žiadosť nepodali (príklad: nezabezpečené kontajnery proti medveďovi hnedému a pod.)

Legislatívne predpisy okrem OH

3. Poplatky za komunálne odpady sa platia za nakladanie:
   - **so zmesovým komunálnym odpadom (fyzické aj právnické osoby)**
   - s biologicky rozložiteľným odpadom, odpadmi obsahujúce nebezpečné látky, triedený zber zložiek komunálneho odpadu na ktoré sa nevzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov, drobnými stavebnými odpadmi, ak nebol v obci zavedený ich množstvový zber, náklady spôsobené nedôsledným triedením oddelene zbieraných zložiek komunálneho odpadu, na ktoré sa vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov, ...

Vyzbieraná suma z poplatkov za komunálne odpady = reálne náklady za OH!

Väčšina obcí má náklady za odpadové hospodárstvo vyššie, ako sú skutočné náklady.
Sú obce, ktoré vyzbierali viac finančných prostriedkov, ako boli reálne náklady.
Podnikateľské subjekty majú stanovené nízke poplatky.
Podnikateľské subjekty používajú kontajnery na triedený zber na odpad z vlastnej podnikateľskej činnosti.

Legislatívne predpisy – odpady

1. Vypracovať Všeobecné záväzné nariadenie o nakladaní s odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi.

Obce často krát majú nedostatočne vypracované VZN o nakladaní s odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi. Chýbajú zapracované niektoré povinnosti (pr. zavedenie zberu kuchynského odpadu, zavedenie zberu jedlých tukov a olejov a pod.).
Je dobré učiť sa od samospráv, ktoré sú vzorom pre iné samosprávy, pracujú tam skutoční odborníci na odpadové hospodárstvo (pr. Žiar nad Hronom, Partizánske, Trenčín, Sliač).

2. Odovzdať odpady len osobe oprávnenej nakladať s odpadmi.

V obciach často zbierajú batérie a elektrozariadenia pouliční výkupcovia, ktorí nemajú oprávnenie. Prípadne odpad vyvezie firma, podnikateľ, ktorý nemá na to oprávnenie (registráciu). Je potrebné pri každom zmluvnom vzťahu alebo objednávke na nakladanie s odpadmi vyžiadať od dodávateľa služby oprávnenie (platnú registráciu).

Legislatívne predpisy – odpady

3. Zabezpečiť zavedenie a vykonávanie triedeného zberu biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu od obyvateľov.

Obce, ktoré majú zavedený zber biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu od obyvateľov, musia dodržať zberovú kapacitu 250 l na obyvateľa a rok. Niektoré obce majú zavedený zber, no zberová kapacita je nižšia. V takomto prípade je to nedostačujúce a považuje sa to za nedodržanie zákona.

Obec si môže uplatniť výnimku, ak 100% domácností kompostuje vo vlastnom kompostovacom zásobníku, obec zber kuchynského odpadu nemusí zabezpečiť. Pozor, treba to uviesť vo VZN, že obec si uplatňuje výnimku zo zákona.

Kompostovací zásobník na kompostovanie biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad sa musí nachádzať nad zemou, musí byť vhodným spôsobom upravený na zabezpečenie dostatočného prísunu vzduchu a musí umožniť ľahkú manipuláciu s kompostovaným materiálom.

Legislatívne predpisy – odpady

4. Zabezpečiť zavedenie a vykonávanie zberu jedlých olejov a tukov z domácností.

Obce často krát nemajú túto povinnosť zapracovanú ani v platnom VZN o nakladaní s odpadmi a ani zber jedlých tukov a olejov z domácností nezabezpečujú.
Zber je pri tom nenáročný technicky, ani finančne. Postačujú klasické farebné nádoby, ktoré sa označia a môžu byť rozmiestnené v obci, prípadne na mieste, kde nedochádza k ich poškodeniu a odcudzeniu (pri OcÚ, pod kamerou a pod.).

5. Zabezpečiť zavedenie a vykonávanie triedeného zberu biologicky rozložiteľných odpadov zo záhrad a parkov vrátane odpadu z cintorínov.

Každá domácnosť v IBV a v KBV (ak k obytnému domu patrí pozemok so zeleňou alebo záhradami) má mať kompostovací zásobník, alebo obec zabezpečí zber BRO v mesiacoch marec až november s frekvenciou min. 1 x za 14 dní. Zberová kapacita je 2400 l na domácnosť.

Legislatívne predpisy – odpady

6. Zabezpečiť podľa potreby, najmenej dvakrát do roka, zber a prepravu objemných odpadov.

Niektoré obce často krát v rámci šetrenia zabezpečia iba jeden vývoz. V prípade, ak je v obci zriadený zberný dvor a súčasne má menej ako 5000 obyvateľov, tento zber nemusí zabezpečiť.

7. Zabezpečiť podľa potreby, najmenej dvakrát do roka, zber a prepravu oddelene zbieraných zložiek komunálneho odpadu z domácnosti s obsahom škodlivých látok.

Obce tento zber zväčša nevykonávajú. Spoliehajú na to, že odviezli elektro odpad, v ktorom bol aj odpad z obsahom nebezpečných látok. Obyvatelia tak nemajú kam odovzdať obaly z farieb, zvyšné hnojivá a pod. Výhodný je mobilný zber. To znamená, že v obci sa určia miesta a presný časový harmonogram, kedy môžu obyvatelia odovzdať tento druh odpadu.

8. Zabezpečiť kampaňový zber biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu najmenej dvakrát do roka.

Veľmi často obce na túto povinnosť zabúdajú, resp. ani o nej nevedia. Problémom je aj veľká vzdialenosť ku kompostárni. Výhodou je pre obec zriadenie malej kompostárne do 100 ton.

Legislatívne predpisy – odpady

9. Viesť a uchovávať evidenciu o druhoch a množstve odpadov a o nakladaní s ním. Ohlasovať údaje z evidencie príslušnému orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva a uchovávať ohlásené údaje.

Často krát je v obciach vedená evidencia nesprávne, nedostatočne, na nesprávnych evidenčným listoch, prípadne nie je vedená evidencia. Ohlásenie o nakladaní s odpadmi potom je problém vypracovať, prípadne sa zabúdajú zapracovať niektoré údaje. Výhodou je používať rôzne programy na vedenie evidencie.

Obec vedie ohlásenie ako pôvodca odpadu (P) a ako držiteľ odpadu (M).

POZOR: Ohlásenie o nakladaní s odpadmi za držiteľa odpadu sa posiela na Okresný úrad, OZV pre obaly a neobaly a MŽP SR, za pôvodcu na Okresný úrad!

10. Zverejniť na svojom webovom sídle podrobný všeobecne zrozumiteľný popis celého systému nakladania s komunálnymi.

Aj keď obec zverejňuje na svojej webovej stránke VZN o nakladaní s odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi, je potrebné rozpísať podrobne nakladanie s jednotlivými druhmi. Doporučujeme na webovej stránke založiť zvlášť zložku ODPADY a tam uložiť všetky informácie k tejto problematike

Legislatívne predpisy – odpady

11. Zabezpečiť podľa potreby, najmenej jedenkrát do roka, informačnú kampaň zameranú na zvýšenie triedeného zberu biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov.

Doporučujeme vždy založiť každý leták, brožúru, PrintScrn obrazovky s informáciami na webovej stránke, sociálnych sieťach a pod.

Podávanie žiadostí o NFP z OPŽP

1. Obce s cieľom získať čo najvyšší nenávratný príspevok si stanovujú pri projektoch z OH vysoké limity. Častokrát sú to nereálne ciele, ktoré sú oveľa vyššie, ako je ich skutočná produkcia odpadov.
2. Niektoré spoločnosti s cieľom predať svoj tovar ponúknu možnosť firiem, ktoré im napíšu žiadosť. Títo niekedy nemajú znalosti a skúsenosti na úseku odpadového hospodárstva a navrhnú riešenia, ktoré nemusia byť pre obec vyhovujúce.
3. Obce nemajú dostatok informácií, aké limity budú plniť, ako budú musieť nakladať s odpadmi (pr. zhodnotenie objemného odpadu), aké budú ceny za odvoz a zhodnotenie a pod.

Ideálne pred tým, ako sa obec rozhodne vypracovať žiadosť o NFP z OPŽP, urobiť si podrobnú analýzu, aké sú jeho finančné možnosti, aké množstvo odpadu vie vytriediť navyše, či sú v jeho okolí zariadenia, kde bude voziť odpady na zhodnotenie, aká bude cena za zhodnotenie, prepravu a pod.
Pri vypracovaní žiadosti prizvať odborníka z oblasti nakladania s odpadmi, poradcu na úseku odpadového hospodárstva a pod.
Obec sa tak vyhne nepríjemnostiam, ktoré zatienia radosť z úspechu pridelenia NFP.

Interreg
Danube Transnational Programme
Tid(y)Up

Ďakujem za pozornosť!

Mgr. Jana Nékyová
Envi CARE GR s.r.o.
Tolstého 5, Bratislava, 811 06
consulting@envicare.sk

Project co-funded by European Union Funds (ERDF, IPA)